

ชื่อวิทยานิพนธ์	การใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายสะอาด สนยาแหละ
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการใช้สื่อการเรียนการสอน (2) ศึกษาปัญหากระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอน (3) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้สื่อการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาศาสนาและสามัญ ประสบการณ์สอน ระดับที่สอน รายวิชาหลักที่สอน และขนาดโรงเรียน (4) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหากระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาศาสนาและสามัญ ประสบการณ์สอน ระดับที่สอน รายวิชาหลักที่สอน ขนาดโรงเรียน และระดับการใช้สื่อ และ(5) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน ของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามการวิจัยเป็นครูอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน 132 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน 3 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test ค่า F-test และค่า χ^2

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ใช้อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ ด้านวัสดุ ด้านกิจกรรมเทคนิคและวิธีการ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านบุคคล ใช้อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง

2) ปัญหากระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาในภาพรวมเห็นด้วย ร้อยละ 46.2 เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามลำดับด้านที่เป็นปัญหามากไปน้อย พบว่า ด้านการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อมากที่สุด รองลงมาด้านการใช้สื่อ ด้านการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน ด้านการประเมินผล ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ และด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียนตามลำดับ

3) เปรียบเทียบระดับการใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า ครูอิสลามศึกษาที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์สอน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีระดับการใช้สื่อทุกด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากครูอิสลามศึกษาที่มีระดับการศึกษาศาสนาต่างกัน มีระดับการใช้สื่อด้านบุคคล และด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ครูอิสลามศึกษาที่มีระดับการศึกษาสามัญต่างกัน มีระดับการใช้สื่อด้านบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูอิสลามศึกษาที่มีระดับที่สอนต่างกัน มีระดับการใช้สื่อด้านบุคคล และด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูอิสลามศึกษาที่มีรายวิชาหลักที่สอนต่างกัน มีระดับการใช้สื่อด้านวัสดุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) เปรียบเทียบปัญหากระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา พบว่า ครูอิสลามศึกษาที่มีอายุ ประสบการณ์สอน ระดับการศึกษาสามัญ และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหากระบวนการใช้สื่อไม่แตกต่างกัน นอกจากครูอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหากระบวนการใช้สื่อด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูอิสลามศึกษาที่มีระดับการศึกษาศาสนาต่างกัน มีปัญหากระบวนการใช้สื่อด้านการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน และด้านการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ครูอิสลามศึกษาที่มีระดับที่สอนต่างกัน มีปัญหากระบวนการใช้สื่อด้านการกำหนดการตอบสนองผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูอิสลามศึกษาที่มีระดับการใช้สื่อด้านบุคคล ด้านวัสดุ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ และด้านกิจกรรมเทคนิคและวิธีการต่างกัน มีปัญหากระบวนการใช้สื่อไม่แตกต่างกัน นอกจากครูอิสลามศึกษาที่มีระดับการใช้สื่อด้านอาคารสถานที่ต่างกัน มีปัญหากระบวนการใช้สื่อด้านการใช้สื่อ และด้านการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

5) แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของกลุ่มอิสลามศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ได้แก่ ควรเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญและจิตวิทยาสูงเพื่อสามารถให้ครูอิสลามศึกษาได้พัฒนาทักษะการสอนให้ดียิ่งขึ้น โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอน ควรจัดอบรมครูอิสลามศึกษาให้มีทักษะในการใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ควรจัดสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ปลอดภัย มีภูมิทัศน์ที่ดีเอื้อต่อการเรียนการสอน และควรมีห้องปฏิบัติการเฉพาะในกลุ่มอิสลามศึกษา ควรจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน ควรติดตั้งโปรเจ็คเตอร์ หรือ TV ในแต่ละห้องเรียน และมีระบบจัดการดูแลรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ และควรจัดอบรมให้ครูอิสลามมีทักษะการจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย และเน้นการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติจริงให้กับผู้เรียน

Thesis Title	The Use of Instructional Media for Islamic Studies Subject Area in Islamic Private Schools, Chana District, Songkhla Province
Author	Mr. Sa-ard Sonyalah
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

The objective of this study were 1) to study the level of the using of the instructional media in learning and teaching 2) to study the problems of the process of using instructional media in learning and teaching 3) to study and compare the level of the using of the instructional media in learning and teaching based on sex, age, religious and general education level, teaching experience, class teaching, courses, size of the school 4) to study and compare the problems of using instructional media based on gender, age, religious and general education level, teaching experience, Teaching Level, core curriculum, School size and the use of media and 5) to study of the development of the using of the instructional media in learning and teaching of Islamic studies subject area in Islamic private schools, Chana District, Songkhla Province.

The samples were 132 of Islamic studies teachers and three of school administrators in Islamic private school in Chana district, Songkhla province. The instruments were questionnaires and interviews. The statistics used for analyzing the collected data included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and χ^2

The results revealed that

1) The overall level of states of using instructional media in learning and teaching of Islamic studies subject area in Islamic private school in Chana district, Songkhla province found to be quite often. When considering each aspect, it was found that the use of instructional media in material, technical activity and procedures, tools and equipment and the building was quite often, while its use in personal aspect was found to be occasional.

2) The overall problem of using instructional media in learning and teaching of Islamic studies subject area in Islamic private school in Chana district, Songkhla province, was 46.2%. When considering each aspect by arranging frequency of the problem from the highest to the lowest level, it was found that as follows; adaptation, or design of the media, the use of media, analysis of characteristics of students, conducting evaluation, setting of objectives and the response of the students, respectively.

3) In the comparison of the using of the instructional media in learning and teaching of Islamic studies subject area in Islamic private school in Chana district, Songkhla province based on sex, age, and the school size revealed that there were no different levels of the use of instructional media. However, the use of instructional media by Islamic studies teachers based on their difference in the levels of religious education showed that their use is different in aspect of personal media and tools and equipment with statistically significant difference at the .05 and .01. The use of instructional media by Islamic studies teachers based on their different in levels of

general education, the result showed that their use of personal media only was different with statistically significant differences at the .05. Their use of instructional media based on their different in class level, the result showed their use in aspect of personal media and the settings side was statistically significant different at the .05. The use of instructional media by teachers based on their different in core subjects taught, the results revealed that there was different in aspect of materials with statistically significant difference at .01.

4) In the comparison of the problem of using instructional media in learning and teaching by teachers who teach Islamic studies subject area in Islamic private school in Chana district, Songkhla province based on their different in age, teaching experience, general education and school size revealed that there is no difference. Their problem of using the media based on their gender difference revealed that there were different in aspect of setting objectives with statistically significant difference at .05. Their problem of using the media based on their difference in the level of religious education revealed that there were different in aspect of analyzing learner characteristics and choice of adapting or designing instructional media with statistically significant differences at .05 and .01. Their problem of using the media based on class level taught revealed that there were different in aspect of stipulating learner response with statistically significant differences at .05. However, their problem of using the media based on their different in personal media, materials, tools and devices, technical activity and procedures, and methods revealed that there were no different, with the exception of their use based on the setting sides, in which the results showed that there were different in aspect of using instructional media and the choice of adapting or designing instructional media with statistically significant differences at .05 and .01, respectively.

5) Guidelines for development of the Islamic studies subject area in Islamic private school in Chana district, Songkhla province are as follows; Islamic studies subject teachers should invite external lecturer who are expert equipped with psychological knowledge to exchange experiences in order to improve the teachers in their teaching skills. Schools should support the budget for the procurement of instructional media and teachers should have the ability to use new teaching materials as well. Schools should be a safe place for learners and be an ideal landscape conducive for teaching and learning. There should be a laboratory in each subject. The equipment should be sufficient to be used by the teacher. The projector or TV should be installed in each classroom and are available. There should be training for teachers. The focus should be on teaching to develop practical skills for learners and encourage them to use contents learned in their daily life.

عنوان البحث	استخدم الوسائل التعليمية قسم العلوم الشرعية بالمدارس الأهلية الإسلامية في منطقة شانأ ولاية سونجكلا
الباحث	سعد سونيالح
البرنامج الرئيسي	الدراسات الإسلامية
العام الدراسي	١٤٤٠ هـ.

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى: (١) دراسة مستوى استخدام الوسائل قسم العلوم الشرعية بالمدارس الأهلية الإسلامية في منطقة شانأ ولاية سونجكلا. (٢) التعرف على أهم مشكلات عملية استخدم هذه الوسائل التعليمية. (٣) مقارنة مستوى استخدام هذه الوسائل التعليمية من خلال تقسيم الجنس والعمر والمؤهل العلمي الدين والعصري والخبرات التعليمية ودرجة التدريس ورئيسية التدريس ونوعية المدرسة. (٤) مقارنة مشكلات عملية استخدم هذه الوسائل التعليمية من خلال تقسيم الجنس والعمر والمؤهل العلمي الدين والعصري والخبرات التعليمية ودرجة التدريس ورئيسية التدريس ونوعية المدرسة ومستوى استخدام الوسائل. (٥) الكشف على طرق تعزيز استخدام هذه الوسائل التعليمية وتطويرها. وتمثل عينات البحث من معلمي القسم الشرعي في تلك المدارس، وعددهم ١٣٢ عينة، بالإضافة إلى ثلاثة من مدراء المدارس الأهلية الإسلامية. واستخدم أداة الاستبانة كأداة رئيسة بجانب المقابلة الشخصية، ووفق المعطيات المدونة في الجداول، تم فرزها بواسطة برنامج الحزم الإحصائي في تحليل البيانات إلى القيم الإحصائية بما فيها النسبة المئوية وقيمة الوسط الحسابي وقيمة الانحراف وقيمة اختبار دلالة الفروق بين متوسطين (t-test) و اختبار قيمة دلالة التباين (F-test) واختبار النسبة المئوية (χ^2). وتوصل الباحث إلى النتائج التالية:-

(١) أن مستوى استخدام الوسائل التعليمية قسم العلوم الشرعية بالمدارس الأهلية الإسلامية في منطقة شانأ ولاية سونجكلا _بصفة عامة_ شبه مستقرة نوعاً ما، وأحياناً تندر استخدامها. وتتجلى هذه الموازنة واضحة من عدّة جوانب أهمها جانب المواد المقررة وآليات التعليم بجانب الأنشطة التعليمية.

(٢) أن مشكلات عملية استخدم هذه الوسائل التعليمية _بصفة عامة_ فقد سجلت بمستوى عالٍ تقدر بنسبة (٤٦.٢). ويعود السبب في ذلك قلة إلمام المعلم في اختيار وتصميم

الوسائل التعليمية تُعدُّ في المرتبة الأولى، والسبب التالي قلة الخبرة في الاستخدام، ويتضح من ذلك تأثير عوامل أخرى مثل عدم وضوح الأهداف التعليمية، وقلة التفاعل الصفّي بين المعلم والطالب.

٣) أن المعلمين باختلاف الجنس والعمر والخبرات التعليمية ودرجة التدريس ونوعية المدرسة لا تختلف مستوهم نحو استخدام هذه الوسائل التعليمية، أما المعلمون الذين اختلف فيهم المؤهل العلمي الذين تختلف فيهم مستوى استخدام الوسائل التعليمية التي جانب الأشخاص، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وجانب آليات التعليم وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠١) وأما الذين المؤهل العلمي العصري تختلف فيهم مستوى استخدام الوسائل التعليمية التي جانب الأشخاص، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وأما الذين درجة التدريس تختلف فيهم مستوى استخدام الوسائل التعليمية التي جانب الأشخاص، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وأما الذين رئيسية التدريس تختلف فيهم مستوى استخدام الوسائل التعليمية التي جانب المواد المقررة، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠١)

٤) أن المعلمين باختلاف العمر والخبرات التعليمية والمؤهل العلمي العصري ونوعية المدرسة لا تختلف مستوهم نحو مشكلات عملية استخدام هذه الوسائل التعليمية، أما المعلمون الذين اختلف فيهم الجنس تختلف فيهم مشكلات عملية استخدام الوسائل التعليمية التي جانب أهداف الدولة، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وأما الذين المؤهل العلمي الذين تختلف فيهم مشكلات عملية استخدام الوسائل التعليمية التي جانب تحليل خصائص المتعلم، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وجانب اختيار، تعديل، من مواد التصميم وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠١) وأما الذين درجة التدريس تختلف فيهم مشكلات عملية استخدام الوسائل التعليمية التي جانب يتطلب استجابة المتعلم، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وأما الذين مستوى استخدام الوسائل تختلف فيهم مشكلات عملية استخدام الوسائل التعليمية التي جانب استخدام الوسائل، تشير إلى وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠٥) وجانب اختيار، تعديل، من مواد التصميم وجود دلالة إحصائية معنوية مهمة (.٠١)

٥) أما طرق تعزيز استخدام هذه الوسائل التعليمية _فيرى الباحث_ إقامة دورات ومخيمات مكثفة بمشاركة مشرفين متخصصين في مجال التربية لرفع كفاءة المعلم وتزويده بالمعارف والمعلومات والخبرات ليحسن من أدائه المهاري والنفسي. وتخصيص ميزانية من قبل إدارة المدرسة لدعم إعداد الوسائل التعليمية المناسبة، مع توفير دورات في طريقة إعدادها واستخدامها. وهذا يؤكد ما آلت إليه الدراسة في تعزيز وتطوير المجال التعليمي.